

MATEMATIČNE NOVICE

Primož Moravec je rešil enega od Schurovih problemov

V članku [1] je **Primož Moravec** našel pozitiven odgovor na vprašanje, ki je mučilo že slavnega matematika **Issaia Schura (1875–1941)**. Kot mi je sam napisal:

Problem, ki ga je Schur zastavil, je bil, ali se da eksponent Schurovih multiplikatorjev končnih grup danega eksponenta n omejiti s funkcijo, ki je odvisna le od n . Dokazal sem, da to drži, celo za lokalno končne grupe.

Tedaj nisem vedel, da je to njegov problem, zato je članek v resnici bolj osredotočen na druga vprašanja. Na zgodovinsko ozadje me je opozoril Avinoam Mann (urednik v Israel J. Math.), ki pravi, da je bil problem (sicer ne pod kakšnim posebnim imenom) del folklore. Poleg tega je dokaz (pozitivnega odgovora) razmeroma kratek ..., uporablja pa še rezultat iz mojega prejšnjega članka. Vse temelji na pozitivni rešitvi skrčenega Burnsideovega problema (the restricted Burnside problem), za katero je Zelmanov leta 1994 dobil Fieldsovo medaljo.

In skromno pristavlja:

Čisto po pravici, stvari ne štejem kot hud dosežek, uporabil sem le nekaj močnih kanonov in „manjši“ trik ...

ARS MATHEMATICA CONTEMPORANEA – nova matematična revija s sedežem v Sloveniji

Petega septembra smo na Fakulteti za matematiko in fiziko imeli praznik: predstavitev prve številke nove revije s področja diskretne matematike. Idejni oče je **Tomaž Pisanski**. On in **Dragan Marušič** sta ustanovna in glavna urednika. Tehnična urednika sta **Ted Dobson** z Mississippi State University in **Marko Boben**. Spletno in tiskano verzijo pripravlja **Alen Orbanič**, pomagata mu **Boris Horvat** in **Primož Lukšič**. Uredniški odbor ima 31 članov iz 11 držav. Izdajatelji so **DMFA**, **IMFM** in **Univerza na Primorskem**. Revija je prosto dostopna na spletu [2]. Prva številka prinaša 10 člankov. Predvideni sta dve številki na leto. Upamo, da bomo tiskano verzijo lahko zamenjevali za druge revije in s tem pomagali naši Matematični knjižnici. Revijo v celoti recenzira Mathematical Reviews.

Glavna urednika Tomaž Pisanski in Dragan Marušič na predstavitvi prve številke revije

Na predstavitvi so poleg glavnih urednikov govorili še rektor Univerze na Primorskem **Rado Bohinc**, direktor IMFM **Matjaž Omladič**, predsednik DMFA **Milan Hladnik** in Ted Dobson (ki skrbi za razdeljevanje rokopisov recenzentom).

Najbolj iskani članki

Na strani *MaFiRaWiki* [3] najdemo (čisto na dnu) uvrstitve slovenskih matematikov na seznam Top 25 najbolj iskanih člankov četrtertletja v matematičnih revijah založbe Elsevier [4]. Nekaj teh uvrstitev smo predstavili v prejšnjih novicah. Zdaj imamo po zaslugi **Tomaža Pisanskega** popoln pregled do septembra 2007. *MaFiRaWiki* je, kot piše v uvodu, posvečen zbiranju znanja o matematiki, fiziki in računalništvu in na njem najdemo precej zanimivega.

Hollywood in matematika

Revija *Notices of the American Mathematical Society* (dostopna na medmrežju na [5]) ima tudi rubriko *Book List*. V njej je seznam matematičnih

knjig, dostopnih širšemu občinstvu, ki so izšle v zadnjih dveh letih. Ustavimo se tokrat ob ameriški knjigi [6], ki naj bi otrokom, najstnicam in najstnikom v starosti 11–14 let zmanjšala strah pred šolsko matematiko. Naslov bi prevedli nekako kot *Matematika ni zoprna – kako preživiš matematiko v višjih razredih osnovne šole in pri tem ne znoriš ali si polomiš nohte*. Sama knjiga za nas verjetno ni toliko zanimiva kot dejstvo, da jo je napisala filmska igralka Danica McKellar. Dobrih trideset let stara avtorica je svojo umetniško kariero začela že kot otrok in nastopa predvsem v nadaljevankah. Vmes je štiri leta študirala matematiko na univerzi UCLA, diplomirala summa cum laude in kot dodiplomska študentka postala celo soavtorica članka iz matematične fizike [8]. Intervju z njo lahko poslušamo ali naložimo kot MP3 datoteko [7] na ameriškem National Public Radio, kjer je skupaj z drugimi gosti nastopala v oddaji Science Friday. (Upam, da bo datoteka dostopna tudi ob natisu tega Obzornika, sicer pa boste morda v arhivu našli kako drugo zanimivost.)

LITERATURA

- [1] Moravec, P., *Schur multipliers and power endomorphisms of groups*, J. Algebra **308** (2007), str. 12–25.
- [2] *Ars Mathematica Contemporanea*, <http://amc.imfm.si/>.
- [3] *Glavna stran – MaFiRaWiki*, <http://wiki.fmf.uni-lj.si/>.
- [4] *ScienceDirect Top 25 Hottest Articles* (uspehi slovenskih matematikov), http://wiki.fmf.uni-lj.si/wiki/ScienceDirect_Top_25_Hottest_Articles.
- [5] *Notices of the AMS*, <http://www.ams.org/notices/>.
- [6] McKellar, D., *Math Doesn't Suck: How to Survive Middle-School Math Without Losing Your Mind or Breaking a Nail*, Hudson Street Press 2007.
- [7] *Women, Girls, and Math* (intervju z Danico McKellar), http://www.sciencefriday.com/pages/2007/Sep/hour2_092107.html.
- [8] Chayes, L., McKellar, D. in Winn, B., *Percolation and Gibbs states multiplicity for ferromagnetic Ashkin-Teller models on $\mathbb{Z}^2$* , Journal of Physics A: Mathematics and General **31** (1998), str. 9055–9063.

Peter Legiša

58. TRADICIONALNO SREČANJE NOBELOVIH NAGRAJENCEV

Od 29. junija do 4. julija letos je v nemškem mestu Lindau, ki leži ob Bodenskem jezeru na Bavarskem, potekalo 58. tradicionalno srečanje Nobelovih nagrajencev. Poleg 24 dobitnikov Nobelove nagrade se ga je udeležilo